

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคโบราณรักษ์

นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคโบราณรักษ์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งการจัดตั้งพรรคโบราณรักษ์ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ข้อ ๒ พรรคโบราณรักษ์ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ก่อนครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ดังนี้

(๑) การจัดตั้งสาขาพรรค ได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

(๑.๑) เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๗ หมู่ที่ ๗ ซอยนิรันดร ถนนเหล่าขาม - ตลาดค้อ ตำบลสีแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

(๑.๒) เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๐๒/๘ ถนนห้วยยอด ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

(๑.๓) เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

(๑.๔) เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๕ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๕๒ ซอยอินทามะระ ๔๑ ถนนสุทธิสารวินิจฉัย แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕

(๒) การรับสมาชิกพรรค ได้รายงานการรับสมาชิกพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๖๗๑ คน ดังนี้

(๒.๑) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคพร้อมทั้ง จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) เลขประจำตัวสมาชิก ๐๐๐๐๐๑ - ๐๐๐๐๐๕๐ จำนวน ๔๐ คน

(๒.๒) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ แจ้งว่าได้รับสมาชิกตามหนังสือ ที่อ้างถึงในข้อ (๑.๑) จำนวน ๑๒๕ คน ซึ่งเป็นสมาชิกประเภทสามัญทั้งหมดและแจ้งการรับสมาชิก พรรคประเภทสามัญ พร้อมทั้งจัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) เลขประจำตัวสมาชิก ๐๐๑๒๖ - ๐๐๘๒๕ จำนวน ๗๐๔ คน

(๒.๓) ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งว่ายกเลิกการรับสมาชิกพรรค ประเภทสามัญ เลขที่ ๐๐๑๗๕, ๐๐๓๗๕ และ ๐๐๓๘๑ เนื่องจากใบสมัครไม่สมบูรณ์ รับสมาชิก ประเภทกิตติมศักดิ์ จำนวน ๒,๕๕๐ คน เลขประจำตัวสมาชิก ๐๐๐๐๑ - ๐๒๕๕๐ และรับสมาชิกสามัญ จำนวน ๑,๘๕๘ คน เลขประจำตัวสมาชิก ๐๐๘๓๐ - ๐๒๗๒๗ ยกเว้นเลขประจำตัวสมาชิก ๐๐๕๓๕ ๐๑๕๗๔ และ ๐๑๕๗๕ เนื่องจากไม่มีเลขประจำตัวประชาชน

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการรับสมาชิกพรรค และทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ประเภทกิตติมศักดิ์ที่พรรคโบราณรักษ์จัดส่งให้นายทะเบียน พรรคการเมืองเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว ปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งมีมติให้ถือว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นผู้มีลักษณะพิเศษในคุณวุฒิการศึกษาเพราะเป็นผู้รับผิดชอบชีวิตในหน้าที่ของปวงชน ชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ ให้เชิญเป็นสมาชิกโดยทางไปรษณีย์และเมื่อครบกำหนดเวลาให้ยื่นคำคัดค้านแล้ว ไม่มีผู้ใดคัดค้านให้นำรายชื่อผู้ที่ถูกเชิญเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์เข้าพิจารณาอนุมัติ และในคราวประชุม คณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ มีมติรับบุคคลผู้มีสิทธิ เลือกตั้งในท้องที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒,๕๕๐ คน เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคโบราณรักษ์จัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งนายทะเบียน พรรคการเมืองเห็นชอบโดยแจ้งให้พรรคโบราณรักษ์จัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ให้ส่งบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของบุคคลที่พรรคโบราณรักษรมีหนังสือเชิญเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์

(๒) ให้ส่งเอกสารหลักฐานการรับหนังสือเชิญของบุคคลที่พรรคโบราณรักษรมีหนังสือเชิญเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์

(๓) ให้ส่งคำคัดค้านการเชิญเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ของบุคคลที่พรรคโบราณรักษรมีหนังสือเชิญเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ (ถ้ามี)

(๔) จัดส่งใบสมัครสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ของบุคคลที่พรรคโบราณรักษรมีหนังสือเชิญเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ (ถ้ามี)

(๕) พรรคโบราณรักษรมได้พิจารณาเห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับพรรคโบราณรักษรม พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๕ กล่าวคือ ผู้ที่ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือหากมีเหตุขัดข้องมิอาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ก็ได้แจ้งเหตุขัดข้องนั้นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบชั่วคราวในหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ เป็นผู้มีลักษณะพิเศษในการศึกษาหรือคุณวุฒิทางการศึกษา อาจมีอุปการคุณต่อพรรคโบราณรักษรมได้จึงให้ชี้แจงเพิ่มเติม ดังนี้

(๕.๑) กรณีที่กล่าวอ้างว่าไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือหากมีเหตุขัดข้องมิอาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ก็ได้แจ้งเหตุขัดข้องนั้นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พรรคโบราณรักษรมทราบได้อย่างไร

(๕.๒) การกระทำดังกล่าวของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นคุณวุฒิพิเศษ หรือมีลักษณะพิเศษในทางคุณวุฒิการศึกษาอย่างไร

(๕.๓) การกระทำดังกล่าวของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดร้อยเอ็ดมีหรืออาจมีอุปการคุณต่อพรรคโบราณรักษรมอย่างไร

ข้อ ๔ พรรคโบราณรักษรมได้ชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

พรรคโบราณรักษรมได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แล้ว โดยดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด ภาคละ ๑ สาขา จำนวน ๔ สาขา และรับสมาชิกพรรคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด จำนวน ๕,๖๗๑ คน แยกเป็นสมาชิกสามัญ จำนวน ๒,๗๒๑ คน และสมาชิกกิตติมศักดิ์ จำนวน ๒,๙๕๐ คน

สมาชิกกิตติมศักดิ์เป็นสมาชิกประเภทที่พรรคโบราณรักษรมยกย่องตามความเหมาะสมในฐานานุรูปที่พรรคโบราณรักษรมจะคบหาและเชิญมาเป็นสมาชิกพรรคโบราณรักษรมประเภทกิตติมศักดิ์ได้ การเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคโบราณรักษรมประเภทกิตติมศักดิ์จึงไม่ต้องยื่นใบสมัคร หากแต่จะเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคโบราณรักษรมโดยถูกเชิญเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ หากไม่คัดค้านเองหรือมีผู้อื่นคัดค้านพรรคโบราณรักษรม

ก็จะถือว่าบุคคลดังกล่าวมีสมาชิกภาพเป็นสมาชิกพรรคโบราณรักษ์ประเภทกิตติมศักดิ์ซึ่งต้องแยกลงทะเบียนไว้ต่างหากจากทะเบียนสมาชิกสามัญตามข้อบังคับพรรคโบราณรักษ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ส่วนสมาชิกสามัญต้องยื่นใบสมัครตามแบบที่พรรคโบราณรักษ์กำหนด ใบสมัครสมาชิกกิตติมศักดิ์จึงไม่มี

ข้อ ๕ พรรคโบราณรักษ์ได้รายงานจำนวนสมาชิก พร้อมทั้งจัดส่งแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว ดังนี้

(๑) ข้อบังคับพรรคโบราณรักษ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดว่า “ข้อ ๓๔ สมาชิกพรรคโบราณรักษ์ แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) สมาชิกกิตติมศักดิ์ และ (๒) สมาชิกสามัญ” และ “ข้อ ๓๕ สมาชิกกิตติมศักดิ์ คือ บุคคลผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษ หรือมีลักษณะพิเศษในทางคุณวุฒิการศึกษา มีหรืออาจมีอุปการคุณต่อพรรคที่คณะกรรมการบริหารพรรคเชิญเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเชิญผู้ใดให้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ ให้หัวหน้าพรรคมีหนังสือเชิญทางไปรษณีย์ เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวมีสมาชิกภาพและให้ลงทะเบียนแยกประเภทสมาชิกไว้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรค สมาชิกกิตติมศักดิ์ต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๓๖ ด้วย”

(๒) พรรคโบราณรักษ์ชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ ให้ถือว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้มีลักษณะพิเศษในคุณวุฒิการศึกษาเพราะเป็นผู้รับผิดชอบชีวิตในหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และให้เชิญเป็นสมาชิกพรรคทางไปรษณีย์ เมื่อครบกำหนดเวลาให้ยื่นคำคัดค้านแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้านให้นำรายชื่อผู้ที่ถูกเชิญเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์เข้าพิจารณาอนุมัติโดยพรรคโบราณรักษ์ได้มีหนังสือเชิญจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ และนำเข้าพิจารณาในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๕ รับเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้พิจารณาคำชี้แจงพร้อมเอกสารประกอบมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าผู้รับเชิญเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ได้รับทราบการเชิญเป็นสมาชิกพรรคโบราณรักษ์ หรือไม่

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๘ บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามิผลนับแต่ผู้รับการแสดงเจตนาได้ทราบการแสดงเจตนา...” และมาตรา ๑๖๙ บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามิผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนาไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา...”

พรรคโบราณรักษ์ชี้แจงว่าข้อบังคับพรรคโบราณรักษ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๕ มิได้ระบุว่าต้องเชิญสมาชิกกิตติมศักดิ์ทางไปรษณีย์ตอบรับ และเมื่อครบกำหนดเวลาให้ยื่นคำคัดค้านไว้ในหนังสือเชิญเป็นสมาชิกพรรคแล้วไม่มีผู้ใดคัดค้านและไม่มีหนังสือฉบับใดต้องส่งกลับคืนเพราะส่งไม่ถึงผู้รับ ซึ่งตามปกติต้องส่งคืนผู้ฝากส่งในกรณีไม่มีผู้รับปลายทาง พรรคโบราณรักษ์เชื่อว่าผู้ถูกเชิญเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ได้รับหนังสือแล้วมิได้คัดค้าน จึงนำรายชื่อที่ลงทะเบียนสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ไว้แล้วให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ พิจารณาและมีมติรับเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์

คำชี้แจงของพรรคโบราณรักษ์ไม่สามารถยืนยันได้ว่าการแสดงเจตนาของผู้ที่จะเชิญผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒,๕๕๐ ราย เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรคโบราณรักษ์นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนาหรือไม่ และผู้ได้รับเชิญเป็นสมาชิกพรรคได้รับทราบการแสดงเจตนาแล้วและไม่คัดค้าน การที่พรรคโบราณรักษ์นำรายชื่อผู้ที่พรรคส่งหนังสือเชิญทั้ง ๒,๕๕๐ คน เสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อให้มีมติรับเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ โดยมีเพียงหลักฐานการส่งหนังสือเชิญและเชื่อว่าได้รับหนังสือเชิญแล้ว เนื่องจากไปรษณีย์ไม่ส่งคืนและไม่มีผู้ใดคัดค้าน กรณีดังกล่าว พรรคโบราณรักษ์ได้กล่าวอ้างขึ้นเองเพื่อถือเอาประโยชน์ ผู้ได้รับเชิญจำนวน ๒,๕๕๐ คน จึงยังไม่เป็นสมาชิกพรรคโบราณรักษ์ตามข้อบังคับพรรคโบราณรักษ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๕ ที่กำหนดว่า “ให้หัวหน้าพรรคมีหนังสือเชิญทางไปรษณีย์ เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือ ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวมีสมาชิกภาพและให้ลงทะเบียนแยกประเภทสมาชิกไว้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรค” พรรคโบราณรักษ์จึงมีสมาชิกพรรคไม่ครบ ๕,๐๐๐ คน ไม่เป็นไปตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรค ตามนัยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคโบราณรักษ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคโบราณรักษ์ โดยนายมีเดช นานูน หัวหน้าพรรค (ผู้ถูกร้อง) ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจทางธุรการโดยไม่ชอบ โดยร้อยตรี วิจิตร อยู่สุภาพ เลขานุการ ฯ มิได้นำปัญหาข้อโต้แย้งระหว่างนายทะเบียนพรรคการเมืองกับพรรคโบราณรักษ์เข้าที่ประชุม คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยชี้ขาด นายทะเบียนพรรคการเมืองอาศัยอำนาจเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งฝ่ายธุรการวินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งว่า พรรคโบราณรักษ์มีสมาชิก ไม่ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คน ตามกฎหมาย ฯ และมีหนังสือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ฯ

๒) เหตุในการขอยุบพรรค ฯ ไม่พ้องด้วยความในมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พุทธศักราช ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้เป็นผู้ แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีอำนาจภาคีมาร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญตามความในมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ

๓) ร้อยตรี วิจิตร อยู่สุภาพ เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วินิจฉัยข้อโต้แย้ง ระหว่างพรรคโบราณรักษ์กับนายทะเบียนพรรคการเมืองเกี่ยวกับการอนุมัติรับสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรค ฯ ตามอำนาจหน้าที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติและใช้ดุลยพินิจไม่ถูกต้อง เป็นข้อพิพาทกับพรรคโบราณรักษ์ โดยพฤติการณ์ตามความในมาตรา ๕ วรรคแรก (๑) และมาตรา ๕ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พุทธศักราช ๒๕๕๒

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

- ให้ยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง)

- ให้พิพากษาหรือสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหรือนายทะเบียนพรรคการเมือง รับผิดชอบแจ้งทะเบียนสมาชิกพรรคโบราณรักษ์ทั้งประเภทสมาชิกสามัญและสมาชิกกิตติมศักดิ์

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับผิดชอบแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

๗๑

พิเคราะห์แล้วมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรค พรรคโบราณรักษ์ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ หรือไม่ ซึ่งพรรคโบราณรักษ์ชี้แจงว่า ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ถูกต้องแล้ว โดยมีสมาชิก ๕,๖๓๑ คน เป็นสมาชิกสามัญ ๒,๗๒๑ คน และสมาชิกกิตติมศักดิ์ ๒,๙๑๐ คน นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ยื่นคำร้องว่าพรรคโบราณรักษ์มีสมาชิกไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน สมาชิกกิตติมศักดิ์ไม่ใช่สมาชิกของพรรคโบราณรักษ์ เพราะปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อบังคับพรรค จึงทำให้จำนวนสมาชิกของพรรคโบราณรักษ์ไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน

ปัญหาจึงมีว่าสมาชิกกิตติมศักดิ์จำนวน ๒,๙๑๐ คน ดังกล่าว เป็นสมาชิกของพรรคโบราณรักษ์ ตามความหมายของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคโบราณรักษ์เพียงแต่ส่งจดหมายเชิญพร้อมแผ่นพับไปให้บุคคลต่าง ๆ ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้มาเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรค ซึ่งไม่ปรากฏว่าบุคคลเหล่านี้ตอบรับคำเชิญหรือแสดงเจตนาที่จะเข้าเป็นสมาชิกของพรรคโบราณรักษ์ และไม่ปรากฏหลักฐานว่าบุคคลเหล่านี้ได้รับหนังสือเชิญชวนดังกล่าวหรือไม่ และพรรคโบราณรักษ์ยอมรับว่าทางพรรคไม่มีใบสมัครการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของบุคคลเหล่านี้เพราะการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรคไม่ต้องสมัครและบัญชีรายชื่อสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรคแยกต่างหากจากบัญชีรายชื่อสมาชิกสามัญของพรรคคือใช้บัญชีรายชื่อคนละเล่มกัน และสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรคไม่ต้องเซ็นชื่อในสมุดสมาชิกหรือบัญชีรายชื่อสมาชิก

เมื่อไม่มีใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค ไม่มีลายเซ็นของบุคคลเหล่านี้ในทีใด ๆ อันจะพอสันนิษฐานได้ว่าบุคคลเหล่านี้มีเจตนาจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค และไม่มีข้อเท็จจริงใด ๆ อันจะแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคล ๒,๙๑๐ คน เหล่านี้ รู้เห็นหรือให้ความยินยอมกับการกระทำของพรรคโบราณรักษ์ในการเชิญให้เข้าเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรค เมื่อไม่มีหลักฐานใด ๆ อันแสดงให้เห็นได้ว่าสมัครใจเป็นสมาชิกพรรค จึงฟังไม่ได้ว่าบุคคลทั้ง ๒,๙๑๐ คน เป็นสมาชิกของพรรคโบราณรักษ์ตามความหมายของมาตรา ๒๕

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้นพรรคโบราณรักษ์ จึงมิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เพราะไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน รับผิดชอบแจ้งการจัดตั้งพรรคโบราณรักษ์ พรรคจึงต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงสั่งให้ยุบพรรคโบราณรักษ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ